

Није највећа критика која се данас може упутити ДОС-у то што они нису испунили своја „револуционарна обећања“. Од једне тако хетерогене групе – то је у овом тексту збирно име за групацију оних који су 5. октобра 2000. сменили Слободана Милошевића и који читаву деценију (таман колико и он), до данас, у различитим комбинацијама владају Србијом – тешко је било очекивати и да дефинишу обећања, а камоли да их испуни. А још кад су почели да се кроз коалиције „забављају“ или „жене“ са политичким групама које нису ни биле с њима у истом фронту пре десет година све добре идеје „октобарске револуције“ атрофирале су до муља. Наравно, то је могло бити и „национално помирење“, али ДОС не занимају идеје тог типа, тако да је то само једно „дружење љубитеља власти“ до прве нове распарве у „балканској крчми“. Иначе, будимо праведни према нашим љубитељима демократске власти и капитализма: пошто живимо у времену драматичних друштвених промена (основни симбол је слом у Волстриту у јесен 2008.) обећања нису могли да испуњавају ни много моћнији од једне рахитичне политичке организације са брдовитог Балкана.

Није, наравно, грех наших ратника за демократију по мери ДОС-а ни то што они из своје мишје перспективе нису могли да замисле Велику кризу. То није полазило за руком ни онима који су окружени много моћнијим умовима и који имају на увид много сушаственије податке о кретањима у економијама и друштвима.

Али јесте одговорност „досовске“ елите – и то ће коштати и њих и нас – њихово потпуно одсуство способности да се оријентишу у времену које их је довело на врх таласа. Није данас нека велика тајна да су рушење Берлинског зида и еуфорична прослава обарања комунизма донели „потпуно погрешно опажање стварности... ти исти догађаји чак и више обележавају колапс либерализма и наш дефинитивни улазак у свет после либерализма“. (Имануел Валерштај) Није тајна, али „српски либерали“ (овде се не мисли на партијску него на (пара)идеолошку припадност) који су се окупили у ДОС-у то уопште нису приметили. Као они јапански војници које су заборављени на неким позицијама у азијским прашумама, и који су педесетих година кад су их налазили још увек веровали да важи њихова заклетва цару и оној влади која је ратовала против Сједињених Држава, наши „досовци“ се држе „правог пута“ у душтво које више не постоји. Тако се може десити да се пре у Србији оглашава да је Велика криза окончана него у Вашингтону, Брислу, Пекингу и Москви. Није то само „лудило“ једног лидера који се спрема да издели Србију на пашалукe да би постигао прескок цензуса за изборе.

Тако се може десити да се у време очигледних повећања тензија широм света Србија убрзано „демилитаризује“ – односно претвара своју оружану силу у организацију без смисла и циља. Прво, надлежно министарство, влада и званичници на одузимање дела своје територије и угрожавање елементарног суверенитета државе одговарају страшном претњом како ће се борити „само дипломатским средствима“. Добро, замислива је таква мисао политичара, иако је апсолутно неисторична јер онда следи питање зашто су државе уопште стварале војну силу. Зашто се онда држи тако скупа стварчица као што је војска? Она се, историјски успоставља и одржава, као одбрана од спољних сила и као опомена онима који имају намеру да нам узму „нешто наше“. Ми смо преименовали улогу српске војске – наше „војсковође“ једино занима учешће у међународним мисијама! И то под условима који су такође у историји непознати: ми смо их одхранили, пелцовали, школовали, сад ћемо их драге воље обући и обути, купићемо им оружје и џебану, обучићемо их о свом трошку, а они неће крварити за наше бедне националне интересе, то је тако произаично и то смо превазишли – већ ћемо ми Српску војску дати под заставу која нам се омилила у безбројним холивудским филмовима, а да се та војска са својим побратимима из Охајо-гарде бекомпромисно бори за америчке националне интересе.

Кад се такви догађаји тумаче у неким историјским ситуацијама онда су нам говорили да је таква власт пала у вазалски однос, па онда тај владар мораше слати јединице које ће се борити с војском Силе јер би Сила, у противном, ту поставила другог владара. Али, ово је постисторијско доба. Ситуације данас имају друга имена. Ипак, кад би овде у Србији, у овом времену, постојао онај дечак из Андресонове бајке „Царево ново одело“ онда би он једног дана морао поставити питање: Шта ће нама војска?

Примери досовског „тумарања“ у времену су – ненабројиви. Не вреди овде говорити о министру здравља који „реформише“ наш здравствени систем читаву деценију, а онда покаже свога дела резултате тако што се за безазлену операцију спакује и оде у Минхен (Немцима под нож); отужно је подсећати се на речи министарке која припрему продаје „Телекома“ немачком државном предузећу правда тиме да ова држава, држава коју она оличава, не уме да организује рад те фирме коју је, иначе, створила још преддосовска држава Србија; човек ости нелагоду, и мучнину, док слуша потпредседника Владе који читаву нацију претвара у просјаке а као главни посао државе представља просјачење – проповедајући дуго и упорно како су нама спас предприступни фондови ЕУ, а не сопствена производња, организација, штедња, жртвовање. Капитализам се нигде није подигао на просјачењу па не треба сумњати да то неће поћи за руком ни „досовској“ памети.

Или, узмимо случај резолуције о Србреници. Добронамеран читалац ће разумети да се овде не ради о одбацивању потребе за нормализовањем односа међу народима који су

изашли из једног крвавог и трауматичног рата. Али „неподношљива лакоћа“ досовског разумевања нашег положаја у свету се ту оцртава крајње јасно. Кад је Спољнополитички комитет Представничког дома америчког Конгреса 4. марта 2010. донео резолуцију у којој је погром над Јерменима осуђен као геноцид Турска је „одмах повукла амбасадора из Вашингтона на консултације, отказано је редовно годишње заседање Америчко-турског савета, забрањено је и другим болнијим мерама одмазде, укључујући и отказивање замашних поруџбина“. И кад је Барак Обама поводом 95-годишњице геноцида над Јерменима ово назвао „велико страдање“ (избегавајући реч „геноцид“) Турци су то „примли са жаљењем, као израз погрешног и једностраног политичког виђења“.

Истовремено, турски министар иностраних послова Ахмет Давутоглу је (19.марта 2010.) новинарима који су га пратили на путу у Бугарску најављивао „да ће се захваљујући турском заузимању 'Срби извинити због убијања Турака у Сребреници'“. Народна скупштина у досовској Србији не обраћа пажњу како се понашају ни њени пријатељи те мирно „мете испред свога прага“ и уздигнута чела жури у геноцид. Трагикомично је да су јој „главни ментори“ при доношењу те резолуције државе које у последњем веку имају „блиставе“ геноцидне резултате – Турци имају Јермене, а Амери ако и заборавимо спаљивање читавих вијетнамских области са свим живим бићима која су се ту нашла, имају делања на Хирошими и Нагасакију. Да цинизам буде већи после је објашњено да је Нагасаки „примио“ атомску бобмбу зато што је било облачно над првобитно зацртаним циљем па је пилоту речено да баци „експлозивно тело“ где му је угодно. Ништа то није сметало нашим властима да слепо послушају „наше пријатеље“ који убијају али не дозвољавају да се у међународним односима о томе говори као о најгорем злочину. Амерички народ још увек верује да у бацању А-бомби не постоји никакав проблем јер би у нормалним и законитим војним операцијама „изгнули наши момци“. Проблем не постоји, јер Јапанци нису били момци него звери. Није се на свету још појавио народ, као што су Срби с досовском влашћу на челу, који толико воли да га угурају у катарзу! А да би се анестезирали они који постављају та антицивизацијска питања наше највише законодавно тело употребиће трик са најавом још једне резолуције општег типа - „осуде свих злочина у региону“, али онда су сви отишли на годишње одморе и интелигентно дозволили да ту бесмислицу „прекрију заборав и шаш“. Досовски ум не подноси логику и поруке сурове реалности. Он је на путу без алтернативе. Уколико се реалност испречи на том путу, утолико горе по њу саму.

Иако су наши комунисти као у „обећану земљу“ веровали у Совјетски Савез, „пламене зоре“, диктатуру пролетаријата, бесконачни прогрес и светлу будућност, ипак су 1948. ослободили свој нагон за самоодржањем и схватили да живот без алтернативе води у бездан. Проналазак досовског ума који је један наш хумористички писац сажео у фразу „Европа или смрт“ достигнуће је као накава болест зависности. Што, ако се човек мало удуби у досовски пут, и није чудно.

Средња резултанта свих досовских и 5-октобарских настојања била је у сфери – прозападњачке инфантилности. Тешко је било, а ни данас није много лакше, разлучити шта је ту део „дужничког ропства“ и јаких обавеза које настају као последица примања западне финансијске, обавештајне и сваке друге помоћи снагама које су рушиле њима неукротивог „балканског касапина“, а шта – искрени занос пред прокламованим и митологизираним вредностима западних демократија и(ли) илизија о добротинству капиталиста и капитализма. У сваком случају, како је запад упадао у све веће проблеме тако се и та инфантилност претварала у – хроничну брижност за губитком трага „срећне звезде“. Тако су досовске орагнизоване снаге које држе дизгине српске државе доспеле у стање кад би их једино методе оног отресиотог свештеника из Црне Реке могле „скинути“ са идеје – да Европска унија нема алтернативу. Јер, сем немачког амбасадора Андреаса Цобела, који је у једном, за Унију ипак оптимистичнијем времену, говорио о 2025. као години нашег прикључењу том савезу држава, нама нико никад није обећао ништа иоле конкретније. Али, јесте досовска „далековидост“ нас виђала у „заједници цивилизованих народа“ и 2007. као што се сад, из истих знања, лицитира са 2015. ДОС је одувек обожавао рачуне без крчмара.

Ако овом непотпуном слагању делића мозаика додамо и тужну епизоду наступа досовских „бранитеља Косова“ на недавном заседању Генералне скупштине ОУН стижемо до још једне важне одлике „досовског погледа на свет“, а то је да поред склоности да се игноришу логика и здрав разум „досовци“ не верују у демократију. И да је њима допуштено и игнорисање демократских начела, институција, закона и правила ако је то у „вишем досовском интересу“. Ту је председник Србије прво дао Скупштини да дрља и ради на неком нацрту резолуције, а онда је он лично отишао на „испирање мозга“ у Брисел и с чиновницом Уније која има презиме као писац у време његове младости омиљних криминално-шпијунских романа („Лун, краљ поноћи“) све „довео у ред“. Свега оног против чега су се досовци срчано борили у страшном Милошевићевом добу, данас се радосно прихватају. Уопште, данас се у Србији на демократију гледа као на средство које служи само да се ова постдосовска власт репродукује „до судњег дана“. Идеали су умрли, ваљда још оне прохладне ноћи пре десет година испред гараве Скупштине.

Недавна истраживања (наручилац је једна америчка НВО) показују да две трећине грађана у Србији мисле да „нису вођени у добром правцу“. Свака озбиљна власт би се забринула над том претећом чињеницом. Забринула би се и за демократију. Али досовске структуре (обогаћене реформисаним аутентичним антидосовским супстратима) нису „озбиљна власт“ у класичном смислу речи. Они су само велики љубитељи власти. Брига пред чињеницама није њихов приступ. Није немогуће да ћемо сви ми и дочекати тај сад одједном толико жељени „6.октобар“, али може се десити да то буде историјски ветар која ће да помете и безобличне остатке ДОС-а са политичке сцене. ДОС је само доказ да кад се неко докопа власти на најплеменитијим жељама народа одједном почне

Пети октобар, десет година лутана

Пише: Слободан Рељић
петак, 08 октобар 2010 18:00

да замишља себе како само лети. А заборавља ону дивну песничку мисао: „и пад је лет“. Кад једном неко о њима буде писао „Прохујало с вихором“ моћи ће да натрапа на толико антологијских обећања без покрића, да ће то у музејима „врлог новог света“ конкурисати за најблиставије збирке орвеловске пардигме „лаж је истина“. Али у медијима слободним на досовски начин неће се моћи наћи никакве сумње и чуђења што дела уопште нису пратила речи. Велика криза ће, ипак, после Њујорка, Брисла и Берлина доћи и у Србију. Не будимо људи без сећања и код Милошевића је све почело несташицама млека, уља, па тако то иде до хлеба...

Иза досовских формација ће остати траг који ће сведочити да су власт волели бар колико и њихови „зли претходници“. Остало ће разнети вихори.

Излагање на скупу „Десет година од петог октобра“, Градска библиотека, Београд, 4. октобар 2010.